

กฎหมายลิขสิทธิ์ฉบับใหม่ พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 และ ลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558 มีความต่างจาก พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ฉบับเดิมอย่างไร

หลังจากที่มีประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้ พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 2558 และ พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2558 อาจทำให้หลายคนเกิดข้อสงสัยว่า พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ฉบับใหม่ทั้ง 2 ฉบับนี้ มีข้อกำหนดหรือข้อยกเว้นการกระทำละเมิดลิขสิทธิ์ อะไรบ้าง รวมทั้งมีความเปลี่ยนแปลงไปจากพ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ซึ่งเป็นฉบับเดิมอย่างไรบ้างนั้น จากข้อสงสัยดังกล่าว จึงมีการจัดเสวนาเรื่อง กฎหมายลิขสิทธิ์ฉบับใหม่ ที่สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2558 โดยมี นางสาวนุสรุ กาญจนกุล ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย กรมทรัพย์สินทางปัญญา และ รศ.อรพรรณ พันธ์พัฒนา อาจารย์คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นวิทยากรในการบรรยายครั้งนี้

โดย น.ส.นุสรุ เผยว่า ความสำคัญที่มีการบังคับใช้กฎหมายลิขสิทธิ์ฉบับใหม่ขึ้นมา เนื่องจากสมัยก่อนเราสื่อสารด้วยการพูด ซึ่งยังไม่มีเครื่องถ่ายเอกสาร กล้อง อินเทอร์เน็ต สื่อใหม่และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่ถูกพัฒนาขึ้น โดยที่เราไม่อาจปฏิเสธได้เลยว่าสิ่งเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อวงการถ่ายถอด ดัดแปลง ทำซ้ำได้อย่างรวดเร็วและข้อมูลยังเหมือนเดิม จึงจำเป็นต้องแก้ไขกฎหมายขึ้นเพื่อมาบังคับใช้ให้ครอบคลุมมากขึ้นด้วยการแก้ไขและเพิ่มเติมบทลงโทษเพื่อคุ้มครองเจ้าของลิขสิทธิ์ รวมทั้งเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อน Digital Economy ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับนักลงทุนที่จะเข้ามาประกอบธุรกิจในประเทศให้เกิดความเชื่อมั่นอีกด้วย สำหรับในส่วนของ พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 คือ กำหนดให้มีการคุ้มครองงานอันมีลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดง รวมทั้งกำหนดข้อยกเว้นการกระทำละเมิดลิขสิทธิ์และสิทธิของนักแสดงเพิ่มขึ้น รวมทั้งให้ศาลมีอำนาจสั่งผู้ละเมิดลิขสิทธิ์ต้องจ่ายค่าเสียหายเพิ่ม และสั่งริบหรือทำลายสิ่งที่ใช้กระทำความผิด โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. เพิ่มข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ (Frist Sale Doctrine) จากเดิมอีก 2 กรณี คือ

- มาตรา 32/1 ยกเว้นให้ผู้ที่ได้กรรมสิทธิ์ในต้นฉบับหรือสำเนางานอันมีลิขสิทธิ์มาโดยชอบด้วยกฎหมาย สามารถจำหน่ายต้นฉบับหรือสำเนานั้นได้ตามหลักกรรมสิทธิ์ โดยไม่ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์

ตัวอย่าง เช่น ก. แต่งตำราและจำหน่าย โดย ข. มาซื้อตำราเพื่อใช้อ่านเตรียมสอบ เมื่อสอบเสร็จแล้ว ข. จึงขายต่อให้ ค. ถือว่ากรณีดังกล่าวไม่ละเมิดสิทธิของ ก.

- มาตรา 32/12 ข้อยกเว้นในการทำซ้ำที่จำเป็นในการนำสำเนามาใช้ เพื่อให้อุปกรณ์ที่ใช้ในระบบคอมพิวเตอร์หรือกระบวนการส่งงานทางระบบคอมพิวเตอร์สามารถทำงานได้ปกติ ไม่ถือเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์

ตัวอย่าง เช่น ซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาอ่าน เมื่อจะเปิดอ่าน ระบบคอมพิวเตอร์ต้องทำการดาวน์โหลดหรือทำซ้ำหนังสือมาไว้ในหน่วยความจำก่อน จึงเปิดอ่านได้ กรณีดังกล่าวไม่ถือว่าละเมิดลิขสิทธิ์

2. ความรับผิดชอบของผู้ให้บริการ (internet service provider-ISP) บัญญัติขึ้นเพื่อปกป้องเจ้าของลิขสิทธิ์จากการละเมิดผ่านทางอินเทอร์เน็ต อันเป็นการสื่อสารแบบใหม่ในรูปแบบดิจิทัล ตามมาตรการที่เรียกว่า Notice and Takedown

ทั้งนี้ "ผู้ให้บริการ" คือ ผู้ให้บริการแก่บุคคลอื่นให้เข้าสู่อินเทอร์เน็ต หรือสามารถติดต่อกันได้ผ่านระบบคอมพิวเตอร์ หรือผู้บริการเก็บรักษาข้อมูลคอมพิวเตอร์เพื่อประโยชน์ของบุคคลอื่น เช่น Google, yahoo, youtube และ Facebook เป็นต้น

ส่วนในกรณีที่มีหลักฐานที่เชื่อว่าการละเมิดลิขสิทธิ์ในคอมพิวเตอร์ของผู้ให้บริการ เจ้าของลิขสิทธิ์อาจยื่นคำร้องต่อศาลสั่งให้ผู้ให้บริการระงับการละเมิดลิขสิทธิ์นั้นได้ โดยคำร้องดังกล่าวต้องมีรายละเอียด ดังนี้

- ชื่อและที่อยู่ของผู้ให้บริการ
- งานอันมีลิขสิทธิ์ที่อ้างว่าถูกละเมิดลิขสิทธิ์
- งานที่อ้างว่าได้ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์
- การบวการสืบทราบ วันและเวลาที่พบการกระทำ รวมทั้งหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดลิขสิทธิ์
- ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการถูกละเมิดลิขสิทธิ์
- คำขอบังคับให้ผู้ให้บริการนำงานที่ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ออกจากระบบคอมพิวเตอร์ของผู้ให้บริการ หรือระงับการละเมิดลิขสิทธิ์ด้วยวิธีอื่น

หากเป็นกรณีที่ผู้ให้บริการไม่ใช่ผู้ควบคุม ริเริ่ม หรือสั่งการให้มีการละเมิดลิขสิทธิ์ในระบบคอมพิวเตอร์ และผู้ให้บริการได้ดำเนินการตามคำสั่งของศาลแล้ว ผู้บริการไม่ต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายใด ๆ ที่เกิดขึ้นตามคำสั่งของศาลอีก

3. ธรรมชาติของนักแสดง คือ นักแสดงที่เป็นผู้ถ่ายทอดผลงานเองย่อมมีสิทธิ์แสดงว่าตนเป็นนักแสดง และมีสิทธิ์ห้ามบุคคลอื่นบิดเบือน ตัดทอน ตัดแปลง หรือทำการอื่น ๆ จนเกิดความเสียหายหรือเกียรติคุณของนักแสดง และเมื่อนักแสดงเกิดเสียชีวิต ทายาทของนักแสดงมีสิทธิ์ฟ้องร้องบังคับตามสิทธิ์ได้ตลอดอายุแห่งการคุ้มครองสิทธิของนักแสดง เว้นแต่มีการตกลงกันไว้อย่างอื่นเป็นลายลักษณ์อักษร

ตัวอย่าง เช่น นักร้องที่บันทึกเสียงของตนเองใส่แผ่นซีดี มีสิทธิ์ขอให้บริษัทผู้บันทึกเสียงใส่ชื่อของตนเองลงในแผ่นซีดี

4. ข้อมูลการบริการสิทธิ์ (Rights Management Information-RMI) คือ ข้อมูลที่บ่งชี้ถึงผู้สร้างสรรค์งานสร้างสรรค์ นักแสดง การแสดง เจ้าของลิขสิทธิ์ หรือระยะเวลาและเงื่อนไขการใช้งานอันมีลิขสิทธิ์

ตลอดจนตัวเลขหรือรหัสแทนข้อมูลดังกล่าว โดยข้อมูลนี้เกี่ยวข้องหรือติดอยู่กับงานอันมีลิขสิทธิ์ หรือสิ่งที่บันทึกการแสดง

ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการงานอันมีลิขสิทธิ์ จึงจำเป็นต้องคุ้มครองไม่ให้ถูกแก้ไขเปลี่ยนแปลง หากมีการลบหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลการบริหารสิทธิ โดยรู้อยู่แล้วหรือปกปิดการละเมิดลิขสิทธิ์ หรือสิทธิของนักแสดงให้ถือว่าเป็นการละเมิดข้อมูลการบริหารสิทธิ หรือ หากอยู่รู้แล้วว่าเป็นงานหรือสำเนาอันมีลิขสิทธิ์ได้มีการลบหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลการบริหารสิทธิ แล้วมีการนำเข้าหรือส่งเข้ามาจำหน่ายหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชน ก็ให้ถือว่าเป็นการละเมิดข้อมูลการบริหารสิทธิ โดยมีบทลงโทษ ดังนี้

- ระวังโทษปรับ 10,000-100,000 บาท
- กรณีละเมิดข้อมูลการบริหารสิทธิเพื่อการค้า ระวังโทษจำคุก 3 เดือน-2 ปี หรือ ปรับ 50,000-400,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ข้อยกเว้น กรณีที่สามารถลบหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลการบริหารสิทธิได้โดยไม่ถือว่าเป็นการละเมิด มีดังนี้

- ทำได้โดยเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตามกฎหมายทำไปเพื่อป้องกันประเทศ หรือรักษาความมั่นคงแห่งชาติ
- กรณีทำโดยสถาบันการศึกษา หอจดหมายเหตุ ห้องสมุด หรือองค์กรแพร่เสียง-แพร่ภาพสาธารณะ ที่ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไร

5. มาตรการทางเทคโนโลยี (Technological Protection Measures-TPM) คือ เทคโนโลยีที่ออกแบบมาเพื่อให้เจ้าของลิขสิทธิ์ใช้ป้องกันการทำซ้ำหรือควบคุมการเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์หรือสิ่งบันทึกการแสดง เช่น เทคโนโลยีการเข้ารหัส, เทคโนโลยีการตรวจลายนิ้วมือหรือดวงตา เพื่อให้ทราบว่าเป็นบุคคลที่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ให้ทำซ้ำหรือเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์หรือไม่

ทั้งนี้การหลบเลี่ยงมาตรการทางเทคโนโลยี หรือการให้บริการเพื่อก่อให้เกิดการหลบเลี่ยง โดยรู้อยู่แล้วว่าการกระทำดังกล่าวก่อให้เกิดการละเมิดลิขสิทธิ์หรือสิทธินักแสดง ให้ถือว่าเป็นการละเมิดมาตรการทางเทคโนโลยี โดยมีบทลงโทษ ดังนี้

- ระวังโทษปรับ 10,000-100,000 บาท
- กรณีละเมิดมาตรการทางเทคโนโลยีเพื่อการค้า ระวังโทษจำคุก 3 เดือน-2 ปี หรือปรับ 50,000-400,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ข้อยกเว้นบางประการที่ไม่ถือว่าเป็นการละเมิดมาตรการทางเทคโนโลยี มีดังนี้

- การหลบเลี่ยงมาตรการทางเทคโนโลยีเพื่อประโยชน์ทางการวิจัย วิเคราะห์ และหาข้อบกพร่องของเทคโนโลยีการเข้ารหัส หรือเพื่อการทดสอบ ตรวจสอบ หรือแก้ไขระบบความมั่นคงปลอดภัยของคอมพิวเตอร์

- กรณีเป็นการกระทำของเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตามกฎหมายทำไปเพื่อป้องกันประเทศ หรือรักษาความมั่นคงแห่งชาติ

6. ค่าเสียหายเชิงลงโทษ (Punitive Damages) คือ ค่าเสียหายความเสียหายทางแพ่งที่ศาลสั่งให้ชดเชยแก่เจ้าของลิขสิทธิ์หรือนักแสดงตามจำนวนที่ศาลเห็นสมควร รวมทั้งการสูญเสียประโยชน์และค่าใช้จ่ายอันจำเป็นในการบังคับตามสิทธิ์ของเจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดง

7. สิ่งของละเมิด คือ บรรดาสิ่งของที่ได้ทำขึ้นหรือนำเข้ามาในอาณาจักรอันเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ของนักแสดง และสิ่งที่ใช้ในการทำความผิด ให้ดำเนินการริบทิ้งหมด และในกรณีที่ศาลเห็นสมควรอาจสั่งให้ทำลายหรือทำให้ใช้การไม่ได้ โดยให้ผู้กระทำละเมิดเสียค่าใช้จ่ายนั้นไป

ทั้งนี้ในส่วนของ พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมจากเดิม เนื่องจากในปัจจุบันมีปัญหาการทำซ้ำ โดยการบันทึกเสียงหรือภาพหรือทั้งสองกรณี ระหว่างการฉายภาพยนตร์ทั้งภาพยนตร์ไทยและภาพยนตร์ต่างประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาต แล้วนำไปทำซ้ำในสื่อต่าง ๆ เช่น แผ่นซีดีหรือแผ่นดีวีดี ออกจำหน่าย ทำให้เกิดความเสียหายเป็นอย่างมาก โดยอาศัยข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ตามกฎหมายที่ว่าเป็นการทำซ้ำเพื่อประโยชน์ของตนเอง จึงได้มีการกำหนดให้การทำซ้ำในลักษณะดังกล่าวเป็นความผิดเฉพาะและได้รับโทษเช่นเดียวกับการละเมิดเพื่อการค้า มีสาระสำคัญ 2 ดังนี้

1. การแอบถ่ายในโรงภาพยนตร์ คือการทำซ้ำ (Camcording Provision) โดยการบันทึกเสียงหรือภาพจากภาพยนตร์อันมีลิขสิทธิ์โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ในระหว่างการฉายภาพยนตร์ ให้ถือเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ และห้ามไม่ให้อาศัยข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ในเรื่องการทำซ้ำเพื่อประโยชน์ของตัวเองด้วย

2. ข้อยกเว้นในการทำซ้ำหรือดัดแปลงเพื่อประโยชน์ของคนพิการ ให้มีการอนุญาตการทำซ้ำหรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการที่ไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ได้ จากความบกพร่องทางการได้ยิน เห็น สติปัญญา หรือการเรียนรู้ และความบกพร่องอื่น ๆ ที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกา และการทำซ้ำจะต้องไม่เป็นการกระทำที่หากำไร

11 ข้อสำคัญ กฎหมายลิขสิทธิ์ใหม่ เริ่มใช้งาน 4 ส.ค.58นี้!!

“หัวใจหลักของกฎหมายลิขสิทธิ์อยู่ที่การห้ามทำซ้ำ ดัดแปลง และเผยแพร่ต่อสาธารณะ แต่ก็มีข้อยกเว้นคือหากไม่ใช่การทำเพื่อการค้า ต้องมีการอ้างอิงที่มาก่อน สามารถทำได้ ภายใต้ข้อยกเว้นคือต้องไม่ทำให้ผลประโยชน์ของเจ้าของลิขสิทธิ์ลดลง หรือกระทบกระเทือนถึงสิทธิ์ของเจ้าของ”

1. ลิขสิทธิ์คุ้มครอง คือ ต้องเป็นงานที่สร้างสรรค์ขึ้นมาอย่างเป็นรูปธรรม โดยไม่รวมถึงกระบวนการคิดหรือหรือขั้นตอนการสร้างสรรค เช่นบทความ ซอฟต์แวร์ เพลง หนังสือ รูปภาพ ภาพถ่าย ภาพข่าว ภาพวาด ภาพยนตร์ ละคร เป็นต้น

2. ลิขสิทธิ์ไม่คุ้มครอง เช่น ข่าวประจำวัน, ข้อเท็จจริงต่าง ๆ, รัฐธรรมนูญ และกฎหมาย, ระเบียบ, ข้อบังคับ, ประกาศ, คำสั่ง, คำพิพากษา, คำวินิจฉัย, และรายงานของทางราชการ เป็นต้น

3. ห้ามลบ หรือเปลี่ยนแปลง ชื่อเจ้าของลิขสิทธิ์

4.ห้ามทำลาย Password ที่เจ้าของลิขสิทธิ์ใช้ป้องกันการเข้าถึง การแฮ็กหรือหลบเลี่ยงมาตรการทางเทคโนโลยี เพื่อเข้าถึงงานลิขสิทธิ์

5.การดูหนัง ฟังเพลง จากเครื่องคอมพิวเตอร์ของตัวเอง ถือว่าไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ แต่ห้ามทำซ้ำ

6.ผู้ให้บริการทางอินเทอร์เน็ต เช่น YouTube ถ้าเอางานที่ละเมิดลิขสิทธิ์ออกจากเว็บ ถือว่าไม่ผิด

7.สามารถนำรูปภาพ หนังสือ ซีดีเพลง ไปขายมือสองได้ แต่ต้องดูกฎหมายอื่นๆ รองรับด้วย

8.นักแสดงมีสิทธิ์ระบุชื่อตัวเองในการแสดง และห้ามไม่ให้ใครทำเสียชื่อเสียง

9.ถ้าปรากฏหลักฐานว่าจงใจละเมิด ศาลสั่งให้จ่ายค่าเสียหายเพิ่มขึ้น ไม่เกิน2 เท่า

10.การนำ Embed ใน YouTube มาลงเว็บไซต์หรือแชร์ ถือว่าไม่ละเมิด

11.ศาลมีอำนาจ สั่งริบ หรือทำลายสิ่งที่ละเมิด

ผู้กระทำผิดใหม่ มีโทษปรับ 10,000-100,000บาท

หากกระทำเพื่อเชิงพาณิชย์ มีโทษจำคุก 3 เดือน -2ปี หรือปรับ 50,000-400,000 บาท หรือทั้งจำและปรับ